

БЪЛГАРСКО СПИСАНИЕ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ
БРОЙ 1
2015

BULGARIAN JOURNAL OF EDUCATION
VOLUME 1
2015

**ОТЗИВ: ЙОНКА ПЪРВАНОВА. СЪВРЕМЕНОТО
УЧИЛИЩЕ МЕЖДУ ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯТА,
КОНКУРЕНЦИЯТА И АВТОНОМИЯТА**

ДИНКО ГОСПОДИНОВ

Dinko Gospodinov. **YONKA PARVANOVA: THE MODERN SCHOOL BETWEEN
DECENTRALIZATION, COMPETITION AND AUTONOMY**

Йонка Първанова е преподавател в областта на мениджмънта на образованието във Факултета по педагогика на СУ „Св. Климент Охридски“. В полета на професионалната изява тя има значителен брой публикации и добър изследователски опит, включително международен.

Новоизлязлата монография (*Първанова, Й. Съвременното училище между децентрализацията, конкуренцията и автономията. С., 2015. Колбис*) отразява нейните изследователски търсения през последните няколко години в областта на управлението на системата на средното образование у нас. Монографията е ориентирана към три основни групи проблеми: децентрализацията на образованието, състоянието на средното образование и училищната автономия.

Направен е един много сериозен опит за систематизиране и изясняване на съществуващите в специализираната литература разнообразни теоретични идеи за децентрализацията в областта на средното образование и нейните видове. Много задълбочено е представен пазарният подход в децентрализацията както в чисто теоретичен аспект, така и по отношение на практическата му

реализация в нашата образователна система. Очертани са различните подходи към децентрализацията – като разпределение на правомощия и ресурси на различните нива на управление, чрез веригата на делегирането, финансовата децентрализация и др. Много внимание е отделено и на някои теоретико-практически въпроси, свързани със същността на образователната услуга, нейната цена и потребители.

За съжаление през последните години проблемът за състоянието на системата нашето средно образование рядко попада в обсега на изследователския интерес. Може би и затова за неговото състояние и проблеми научаваме повече от средствата за масова информация, отколкото от страниците на научните издания. В монографията състоянието на системата на средното образование е анализирано в няколко изследователски среза, а именно:

- ресурсно осигуряване на средното образование – анализирани са два от неговите основни ресурси – финансовите ресурси и човешките ресурси;
- структурни проблеми – анализирани са доста от структурните проблеми, които от доста време се проявяват в нашето средно образование;
- обхват на учениците в училище – анализирани са регионалните различия и влиянието на някои фактори върху отпадането на учениците от училище.

Сериозно изследователско постижение представлява анализът върху учебните резултати на учениците. В литературата в областта на управлението на образованието у нас това е може би първият опит за анализ на тези постижения и за изясняване ролята на факторите, влияещи върху тях.

Много интересен подход е избран в частта на монографията за училищната автономия. Тя започва с разглеждането на един от най-важните въпроси в областта на мениджмънта на образованието - спецификата на училището като организация. Отражени са съвременните разбирания за училищната автономия, включително опита на някои водещи европейски страни, открити са основните тенденции в образователната практика. Представени са два модела за анализ на училищната автономия. Реализиран е един много

обстоен анализ на състоянието на училищната автономия в системата на средното образование у нас.

Заслужават внимание и поставените в тази част на монографията въпроси свързани с търсенето на баланс при управлението на училищата – между преследването на ресурси, постигането на резултати и удовлетворяването на потребности.